

FORSVARETS FORSKNINGSISTITUTT

— Biblioteket — N-550
Kjeller 2. et

FFI Avd T
Intern Rapport T-175
Referanse: 110-Jobb 120
Dato: September 1958

FORTROLIG

FORTROLIG

AVGRADERT

Dato: 22.10.2008 Sign.: SØ

UNDERSÖKELSE AV HALVSYNKRONT CHIFFRERINGSAPPARAT ETCRRM
FOR FJERNSKRIVERE

&v

K Endresen

Godkjent

Kjeller 13 september 1958

B. Storm

B Storm
Fung forskningssjef

FORSVARETS FORSKNINGSISTITUTT

Norwegian Defence Research Establishment
Postboks 1084 Oslo
Norway

FORTROLIG

UNDERSÖKELSE AV HALVSYNKRONT CHIFFRERINGSAPPARAT ETCRRM FOR SYNKRONTELE

SUMMARY:

The various probabilities of losing synchronism between the enciphering and deciphering tapes in a modified ETCRRM are investigated. It is concluded that the new version permits operation even under poor signal-to-noise conditions. (Examination of a semisynchronous electronic teleprinter cryptographic equipment).

SYNKRON ETERRM

Det tidligere system arbeider etter start-stopp-prinsippet. Det har på sendersiden en kodestrimmel som mates frem i takt med meldingen, hva enten denne foreligger i form av en strimmel som avleses av en maskinsender eller meldingen kommer fra en fjernskriver. Melding og kodestrimmel sammenlignes element for element, og der sendes til linjen MARK dersom begge elementer er like, og SPACE hvis elementene er ulike. De utsendte tegn er vanlige fjernskrivertegn hvor hvert tegn har en start-puls, 5 informasjonspulser (som er utsydbare for en utenforstående som ikke er i besiddelse av kodestrimmelen) samt en stopp-puls.

Mottakeren har en identisk kodestrimmel. Denne mates fram i takt med hvert tegn som ankommer. Det chifferte tegn sammenlignes igjen element for element med kodestrimmelen. Meldingen dechiffres etter samme kriterium som chiffringen ble foretatt.

Hvis kodestrimlene er kodet fullstendig random, er det en forutsætning at de to strimler løper identisk. En forstyrrelse i ett eller flere tegn ødelegger dechifftringen komplet.

Mulighet for element- og bokstavfeil

Hvis det ikke finnes støy på sambandet, vil det selvfølgelig heller ikke oppstre feil i meldingen eller i chiffre-

FORTROLIG

ringssyntkronismen, dersom det da ikke foreligger apparatfeil. Støy er imidlertid alltid tilstede i en eller annen form, som tilskiktet eller utilsiktet interferens, eller som menneskelagte eller naturlig støy. Vi vil her bare ta for oss det siste tilfellet, og forutsette at støyen er fullstendig random og har et flatt frekvensspektrum.

Sammenhengen mellom signal/støyforhold og elementfeilsannsynlighet avhenger av modulasjons- og demodulasjonssystemet, og er i de senere år viet en del interesse i litteraturen. For illustrasjon kan eksempel gjengis i figur 1.1 og 1.2 teoretiske feilsannsynligheter for en rekke tilfeller, under forutsetning av stabilt signal (figur 1.1) og av fadende signal (figur 1.2). I de viste figurer er forutsatt at det demodulerte signal samples av en kort puls.

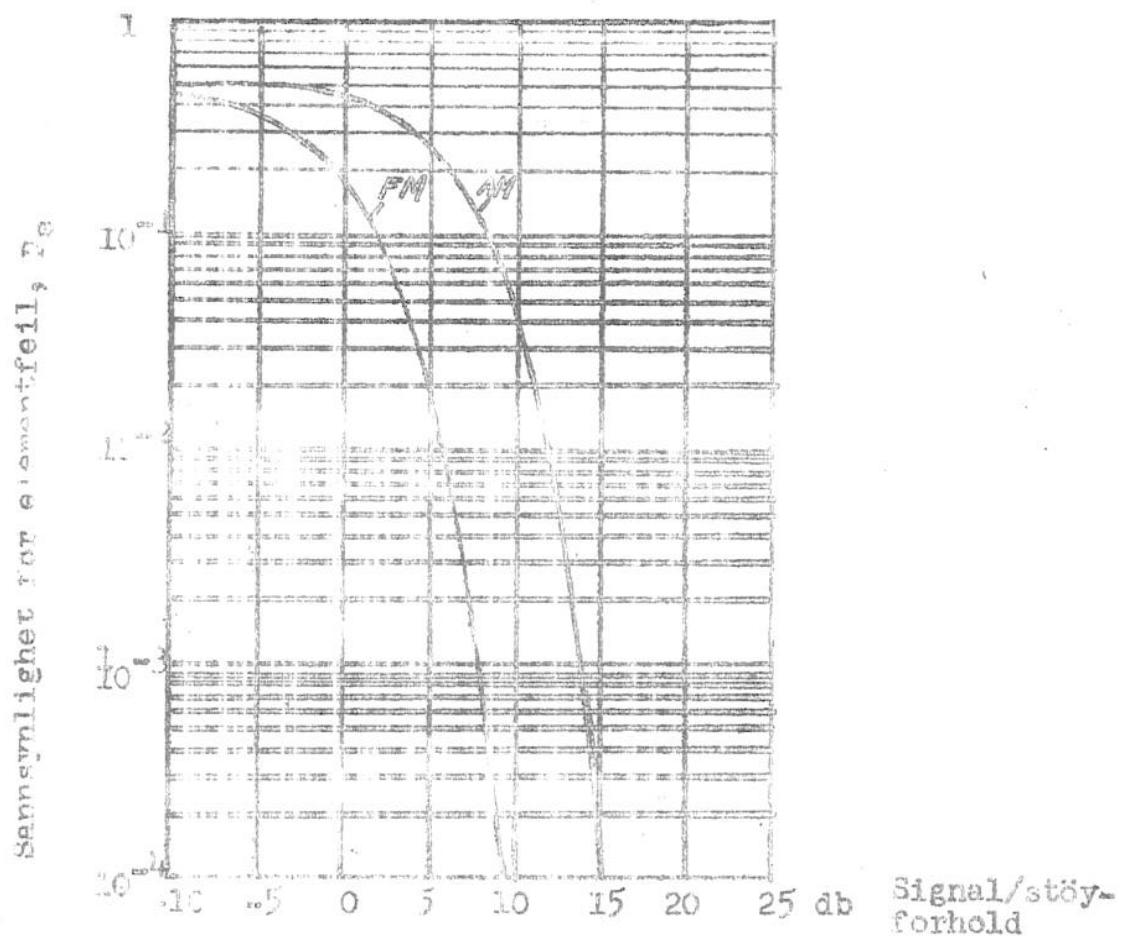
En ser av disse figurene f eks at dersom man forlanger en elementfeilsannsynlighet p_e under 10^{-4} kreves det ved ikke-fadende signal et signal-støyforhold bedre enn 9 db ved FM (frekvensskiftelegge) og 15,5 db ved AM. Ved fadende signal kreves henholdsvis 37 og 47 db. Når det bare er støy, er $p_{e,0} = 0,5$, idet MARK og SPACE er like sannsynlige.

I et fjernskrivvertegn er det 5 elementer. Sannsynligheten $p_{e,0,..,5}$ for at et eller flere av disse er feil, er gitt ved

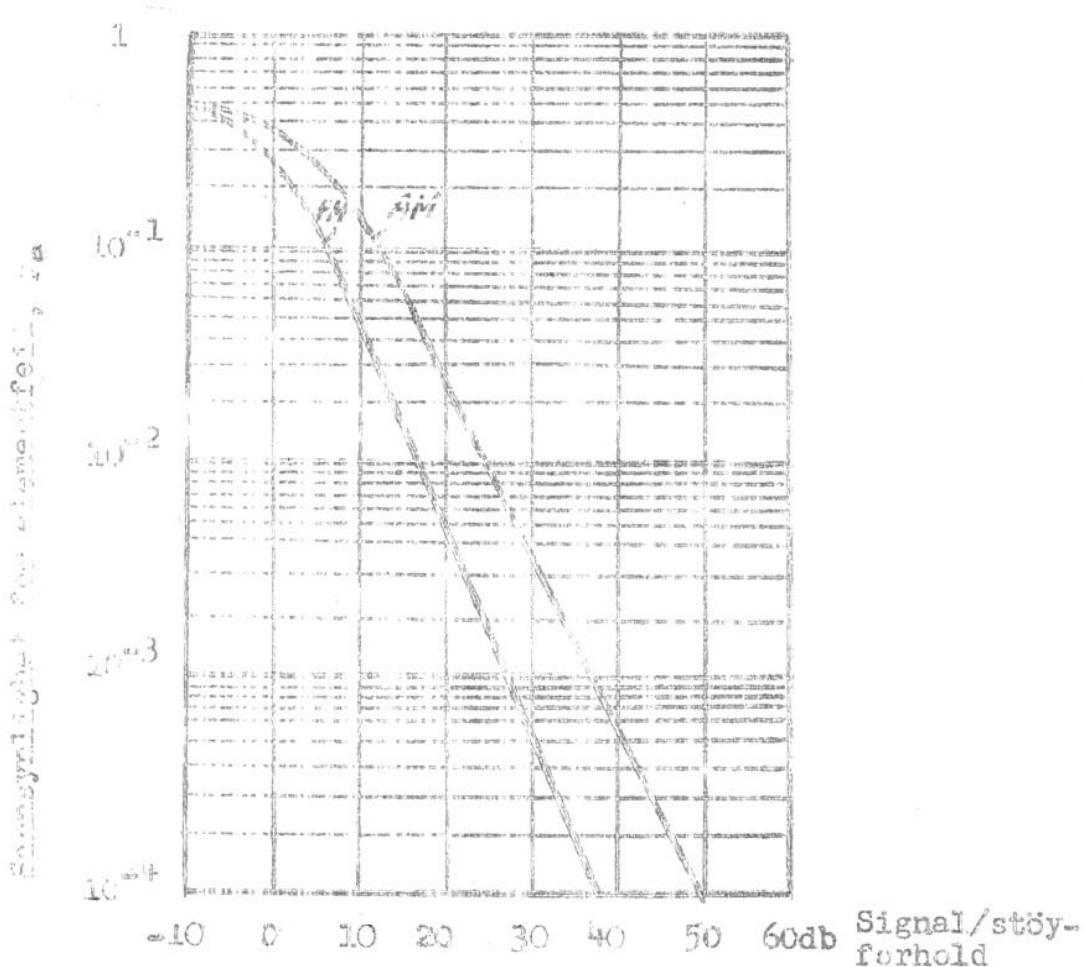
$$p_{e,0,..,5} = 1 - (1-p_e)^5 \approx 5 p_e \quad (1.1)$$

Denne relasjonen gjelder kun for et fullsynkronisert system og dels i det ved start-stopp. Ved et start-stopp-system kommer det både av feil også dersom startpulsen delegeres. Da økerter mottakeren opp på første MARK-SPACE-overgang, og foruten at den angjeldende bokstav blir feil, kan feilen forplantes videre. Hvor langt feilen forplantar seg, er avhengig av den statistiske fordeling av elementene. Tilgjengelige tall angir at sannsynligheten for feil ved start-stopp-systemer er omtrent 3 ganger så stor som ved synkronsystemer ved gode samheng.

For en fjernskrivvermelding i format A4 er det vel 2000 fulle fjernskrivvertegns. For et synkronsystem vil i feil pr side til å vere $p_{e,0} = 10^{-4}$, for et start-stopp-system er mindre verdi av $p_{e,0}$. Dette er omtrent de krav som stilles av SHAPF for et skrattersystem. Hvor mange feil man i praksis kan tolerere, er

Figur 1.1 Elementfeilssannsynlighet, ikke fadende signal

Figur 1.2 Elementfeilssannsynlighet, fadende signal

fullstendig avhengig av meldingens art og betydning. Det kan imidlertid knaptje vanskelig tenkes at man under noen som helst forhold kan akseptere mer enn f.eks 1 feil pr 12 fulle tegn (2 ord + mellomrom), hvilket for synkrontelegrafi krever $p_0 = 1,6 \cdot 10^{-2}$, og for start-stopp en mindre verdi.

1.1.1. Startavsynligheten

I det enkle systemet er underslag av en startpuls tilstrekkelig til å bringe systemet ut av takt. Sannsynligheter for at dette skal inntraffe i løpet av en tid t , er eksponentieltfordelt

$$s(t) = 1 - e^{-kt} \quad (1.2)$$

Sannsynligheten for at det skal skje allerede i første tegn er p_0 ,

$$p_0 = 1 - e^{-kt_b} \approx kt_b$$

Hvor T_b er bitstevlangden $\approx 0,15$ s

Herved bestemmes k , og man finner

$$p_0(t=1) = e^{-kt_b} \approx p_0 \quad (1.3)$$

I løpet av timer

$$t_{50\%} = \frac{1}{kt_b} \approx \frac{1}{kT_b} \approx 0,1 p_0^{-1} \quad (1.4)$$

er det 50% sannsynlighet for at systemet faller ut. Dette gir kontinent den sammenheng som er skissert i tabell 1.1

Tabell 1.1
Tid for falsk start

Sannsynlighet for elementfeil	10^{-4}	10^{-3}	10^{-2}	$1,6 \cdot 10^{-2}$
Feil pr 2 000 tegn	1	10	100	160
$t_{50\%}$	16 min	100 s	10 s	6 s

Feilslallet er utregnet for synkron telegrafi, og tilhører i virkeligheten ikke høyre. 2 000 tegn representerer 5 minutters sendingsrate.

1.1.2. Synkronisering

Når systemet er i takt, kan en falsk startpuls føre til fremdrift av notasestrømmen. Sannsynligheten for dette

er også eksponensialfordelt etter ligning 1.2. Sammenhengen for at det skal innstreffe med en gang- dvs i løpet av første elementperiode $T_e = 0,02$ sekunder- er p_e , og man finner

$$p(t) = 1 - e^{-50} p_e \quad (1.5)$$

Det er 50% sannsynlighet for falsk startpuls i tiden

$$t'_{50} = 0,014 \frac{1}{p_e} \quad (1.6)$$

Denne tids blir så kort at den antagelig for praktiske formål alltid vil systemet stå i klartekst-stilling i pausene.

Beregningene under 1.1 - 1.3 har forutsatt et balansert system, hvor sannsynligheten for at et MARK-element skal gå over til SPACE er like stor som for den omvendte overgang.

2.0 DET MODIFISERTE SYSTEM

I det nye system må chifffersending foretas med automatsender. Det er videre innført en rekke forandringer.

2.1 Startkriterium

Ved start blir de 5 første tegn ikke chifpert, men skrives i klartekst på mottagende fjernskriver. Sender og mottegers kodestrikkler starter først opp når det er mottatt 5 påfølgende startpulser med riktig tidsavstand. (Dette medfører at man i chifferstilling kan skrive i klartekst fra fjernskriver der det ikke passer på å skrive så langsomt at startkriteriet ikke er oppfylt).

For å oppnå at systemet kan brukes ved de forskjellige forekommende hastigheter innen toleransemarginen for maskinsender, er mottageren utstyrt med kretser som den første tid automatisk tiljusterer mottagerens tegnperiode ved relativt kort tidskonstant.etter denne fase skes tidskonstanten. På både sender- og mottagerseite er det kretser som leverer ut hastighetsfluktusjonen ved fasekorreksjon. En fullstendig beskrivelse av disse kretser er ikke tilgjengelig i det øyeblikk denne rapport skrives.

I det følgende blir utstyret analysert under idealiserte forhold.

2.6.1 Underslag av korrekt start

Med en elementtie sannsynlighet p_e er sannsynligheten for at systemet ikke skal starte korrekt, tilnærmet gitt ved

$$P_{\text{skjøv start}} \approx 1 - (1-p_e)^5 (1-p_e)^4 (1-p_e)^{6,5} = 15,5 p_e \quad (2.1)$$

Idet alle 5 starttusser må gjengis korrekt, der må ikke være noen tilsvarende startpuls ved tidsintervallene T_b , $2 T_b$, $3 T_b$ og $4 T_b$ regnet baktover, osz der må heller ikke forekomme feil i startpuls i de 6,5 elementlengder som ligger forut for den første korrekte puls.

Denne feilsannsynlighet er derfor tilnærmet 15,5-doblet i forhold til det tidligere system. Tabell 2.1 antyder hvilke sannsynligheter man her har med å gjøre.

Tabell 2.1

Undersøk av korrekt start

Sannsynlighet for elementfeil	10^{-4}	10^{-3}	10^{-2}	1,6,12
Sannsynlighet for skjøv start	10^{-4}	10^{-3}	10^{-2}	1,6,12
Modifiserte system	$15,5 \cdot 10^{-4}$	$15,5 \cdot 10^{-3}$	$15,5 \cdot 10^{-2}$	$25 \cdot 10^{-2}$

Disse sannsynligheter innsees å være meget små, selv ved $p_e = 1,6 \cdot 10^{-2}$, tilsvarende en feil pr 2 ord vil starten være korrekt i 75 av 100 tilfeller. I 25 av 100 tilfeller vil mottagerens kodestrimmel ligge et eller flere tegn forskjøvet.

2.1.2 Sannsynlighet for selvstart

Sannsynligheten for å få en feil i løpet av tiden t er også i det modifiserte system eksponensialfordelt. I en tid t er antallet mulige ϵ -tegns sekvenser gitt ved

$$N = 7,5 \cdot \frac{t}{5T_b}$$

hvor T_b er tegnlengden, og faktoren 7,5 kommer inni førtid en sekvens kan begynne hvor som helst i en tegnperiode. Sannsynligheten for at en utvalgt sekvens skal gi årsek til start er p_e^5 , og midlere antall feil i tiden t er derfor gitt ved

$$n = 7,5 \cdot \frac{t}{5T_b} \cdot p_e^5$$

Middlere avstand mellom feilene er da

$$t_m = \frac{t}{n} = \frac{T_b}{1,5} \cdot p_e^{-5} = 0,1 p_e^{-5} \quad (2.2)$$

og sannsynligheten for å få en feil i løpet av tiden t gis av

$$p^*(t) = 1 - e^{-10p_e^5 t} \quad (2.3)$$

FORTROLIG

I løpet av tiden t''_{50} er det 50% sjanse for at systemet skal starte på grunn av støy:

$$t''_{50} = 0,07 \text{ } T_e^{-5} \quad (2.4)$$

Som eksempel antas $p_e = 1,6 \cdot 10^{-2}$, hvilket gir $t''_{50} = 7,10^9$ sekunder, dvs noe over 2 år.

2.2.2 Stoppkriticitet

Når mottakersystemet er kommet i gang, genererer det sine egne startpulser på basis av måling av tidssavstander mellom de foregående mottatte startpulser. Som før nevnt justerer systemet seg inn med relativt kort tidskonstant den første tiden. Tidskonstanten øker etterhvert. Hvis sambandet faller ut, eller startpulsene av en eller annen grunn uteblir, fortsetter systemet selv å generere startpulser.

Når startpulsene uteblir, telles det manglende antall pulser opp av et telleverk. Når telleverket er nådd et på forhånd valgt tall N , stanses mottageren. Dersom det i løpet av telleperioden inntreffer 2 påfølgende startpulser (riktige eller falske) nulstilles telleren. Hvis sambandet faller ut på grunn av feilgang, men feilgangen er kortere enn den maksimale telleperioden, er derfor systemene fortsatt synkronisert.

På sender siden har man et tilsvarende telleverk, slik at kodestrimmelen nutes frem N trinn når sendingen stan ses.

2.2.3 Falsk stopp

Tallet N kan være f eks 32 eller 64. Sannsynligheten for at støy skal generere en så lang sekvens med feil, er for alle praktiske formål null.

Derimot foreligger det en mulighet for at støyen under en normal stoppeperiode genererer to påfølgende startpulser slik at man får en falsk tilbakestillingsordre til telleverket. Sannsynligheten for at dette skal skje i løpet av en tid t er gitt ved

$$p''(t) = e^{-0.25} T_e^{-2} t \quad (2.5)$$

og det er 50% sjanse for at det skjer i tiden t''_{50}) hvor

$$t''_{50} = 0,018 \text{ } T_e^{-2} \quad (2.6)$$

Ved $p_e = 10^{-4}$ finnes $t_{50}^{(1)} \approx 28 \cdot 10^5$ sekunder $\approx 3,5$ døgn mens et dårlig samband med $p_e = 1,6 \cdot 10^{-2}$ gir $t_{50}^{(1)} \approx 700$ sekunder.

Hvis telleverket er innstilt på N, dvs $s \cdot t = 0,15$ N sekunder, fås sannsynligheten for underslag i v scop

$$p''(N) = 1 - e^{-3,75 p_e^2 N} \quad (2.7)$$

som for $N = 64$ og det dårligste sambandet med $p_e = 1,6 \cdot 10^{-2}$ blir $p''(64) = 6\%$.

Kå kan feil i stopp-perioden også inntræffe ved at støyen underslår siste normale stopp-puls. Den totale sannsynlighet for feil er derfor

$$P''(N) = p_e + p''(N) = p_e \cdot p''(64) \cdot p_e^{(1-64)} \cdot e^{-3,75 p_e^2 N} \quad (2.8)$$

som for det dårligste sambandet gir en funksjonsansynlighet på 7,6%.

2.2.2 Utfall av synkronisme

Det er for lite kjent om systemet til å en teoretisk kan vurdere hvor lang en avbruddsperiode kan være før man mister synkronismen. En full teoretisk analyse vil antagelig i alle fall være umulig. Man kan bare foreløbig gjøre noen rent generelle betrakninger.

I startperioden og i begynnelsen av sendingen, ca 15-30 sekunder ved den forelagte modell, etableres som nevnt synkronismen med relativt kort tidskonstant. Efter denne periode er tidskonstanten større, dvs systemet tregere. La oss anta at sambandet fader ut etter at denne innledende fase er over. Oppførselen av systemet er da noe avhengig av sambandets type. Ved en-tone systemer uten AVC, likestrøms-samband samt samband med squelch-kontrol vil perioden drive i en retning, og den største tid for synkronismen tapes, vi bestemt av tidskonstantene.

For slike samband hvor støyen overtar når signalet fader ut, fås en og annen tilsynelatende riktig startpuls. Systemet prøver da å synkronisere på disse, og forlopet vil få utglattede fluktusjoner.

Hvis utfadingen skjer for systemet er stabilisert, blir tiden for synkronisme tapes, redusert. Likeledes går denne tiden ned, dersom signal/støy forholdet på forhånd er slett, idet referansen er usikker.

2.2.3 Skrift ved manglende startpuls

Dersom en startpuls uteblir, foreligger det vesentlig 3 muligheter for utskrift på mottakersiden:

- i Apparatet kan dechiffrere den resterende del av tegnet.
- ii Apparatet kan lage et mellomromstegn.
- iii Apparatet kan generere tegnet ALL SPACE.

Den første tilfeli er en fordel dersom man har et samband uten fading, eller fadingperioden er kortere enn et element.

I dette tilfellet er nemlig sannsynligheten for en feil startpuls ukorreliert med sannsynligheten for at andre deler av tegnet er ødelagt. Når sendingen stanses vil ved denne koblingen mottageren skrive kodestrimmelmens tegn, d v s en melding følges alltid av N meningssløse tegn.

I sunnet tilfelle vil en manglende startpuls føre til at mottageren erstatter tegnet med et mellomrom. Dette er gunstig for de sambandstyper som har langsom og dyp fading, fordi det der er stor sjans for at en manglende startpuls følges av flere feil.

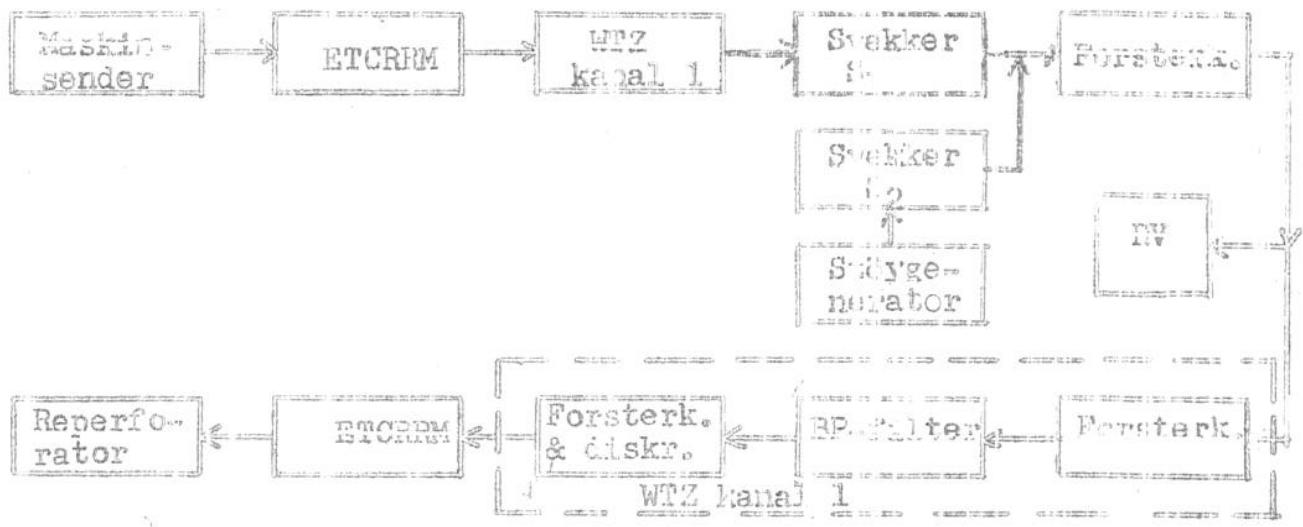
Siste tilfelle er analogt med foregående, men mottageren kan her ikke direkte se at et tegn er borte.

Disse betraktninger fører til den konklusjon at linjesamband bør benytte alternativ i, mens RF-samband har alternativ ii.

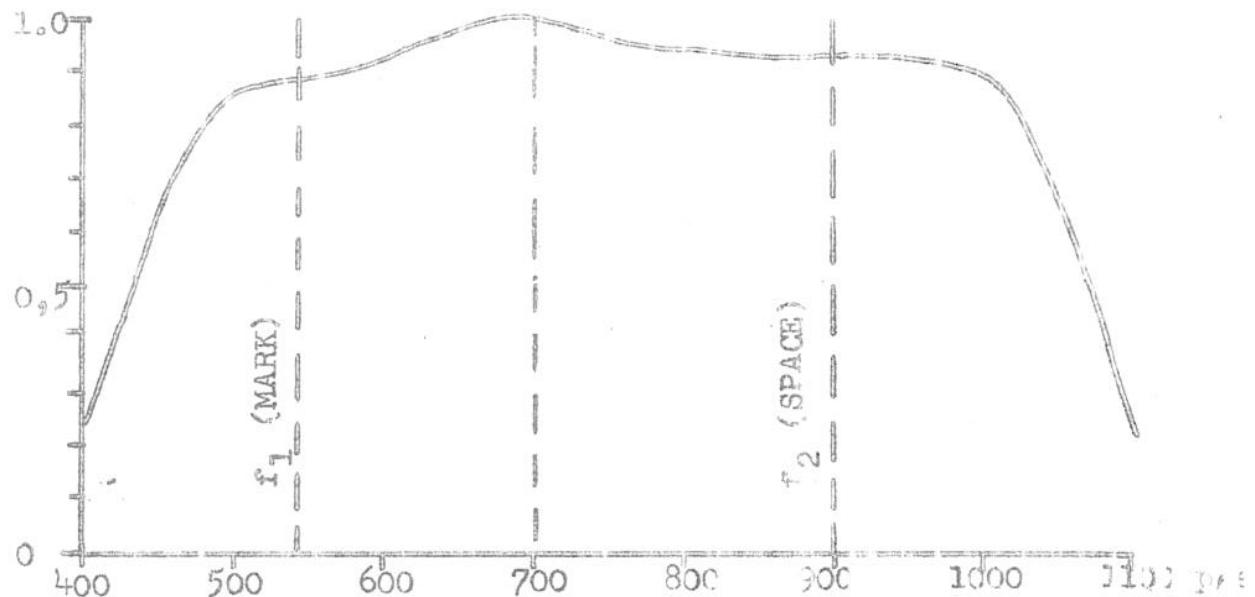
3.0 EKSPERIMENTELL UNDERSØKELSE

Ved de eksperimentelle undersøkelsene er benyttet skjema som i figur 3.1. Den benyttede senderdelen av WTZ omdekker fjernskrivertegnene til frekvensen $f_1 = 940$ p/s for MARK og $f_2 = 900$ for SPICE. Mottakerdelen har et tilnærmet rektangulær karakteristikksom vist i figur 3.2. Detektoren er en平衡 demodulator, hvor signalet mantes inn på 2 punkter gjennom hver sitt fasedreieende ledd, slik at de to innganger er i medfase eller motfase avhengig av frekvensen. Karakteristikken er prinsipielt en skerp diskriminatorkarakteristikk, og er vist i figur 3.3.

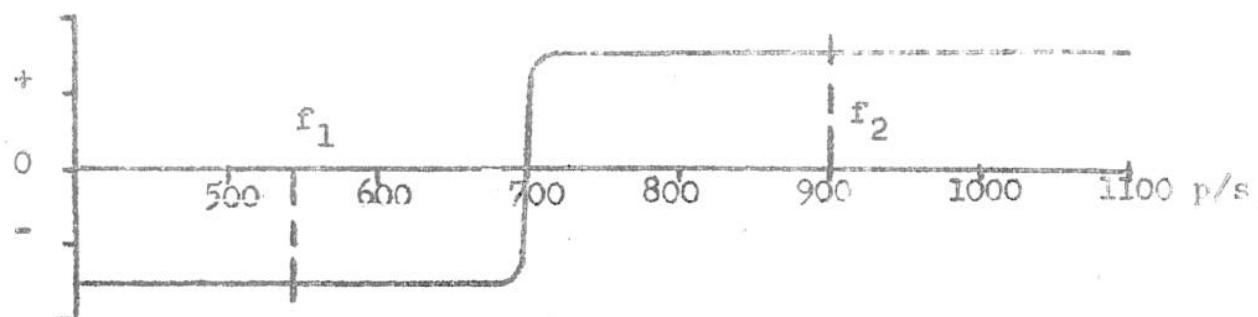
Signalnivået ble regulert ved svekkerleddet S, sammen med en linjeforsterker. Støy ble tilført linjen fra en generator inneholdende et thyratronrør i magnetfelt. Støyen er tilnærmet hvit i bindet 20 - 20 000 p/s. Stöynivå og signalnivå ble målt med et middelverdi förvoltmeter innskoblet i linjen.

Figur 3.1 Måleoppstilling

Figur 3.2 Karakteristikk av båndpassfilter

Figur 3.3 Diskriminatorkarakteristikk

Ved reduksjonen er alle nivåer referert til diskrimatorinn-gangen.

3.1 Bokstavfeilsannsynlighet Pb

For å undersøke feilraten som funksjon av signal/støyforholdet ble det gjort en rekke forsök. I chifførstilling ble sendt et kontinuerlig ALL MARK fra maskinsenderen. Dette ble kodet med random strimmel og dekodet med identisk strimmel. Som følge av dette hadde de utsendte tegn helt random fordeling, hvilket er meget gunstig for et slikt forsök. Det ble mottatt på reperforator, og alle feil-d v s alle kombinasjoner som ikke inneholdt 5 MARK- var derfor meget lett å teller.

Ved hovedforsökene ble støy innført 30 sekunder etter at sam-bandet var startet, for å sikre at stabilitet var inntreidt. Resultatene er sitt i figur 3.4, hvor kurven for totelt middel er inntegnet.

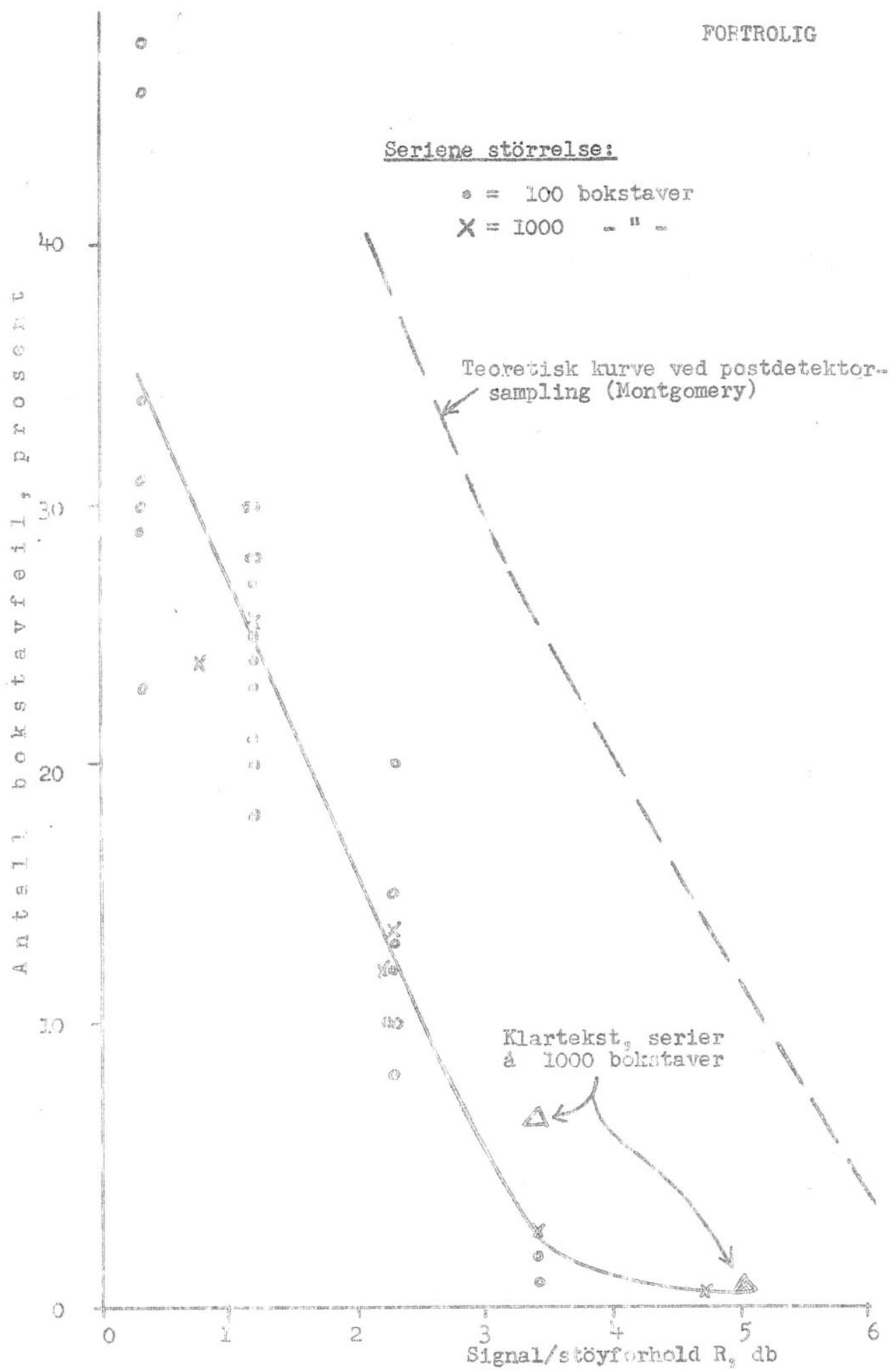
Det ble også gjort forsök å 100 tegn, hvor støy var innført før sambandet ble startet. Resultatene av disse forsök er ikke inntegnet, men de ga kun uvesentlig höyere feilrater.

Sammenlignende forsök med klartekst er meget vanskelig å utføre. Skal forsøket være av verdi, må tegnene ha statistisk fordeling, og opptellingsarbeidet blir formidabelt, og sannsynligheten for feil i tellingen blir stor. Dersom der sendes et fast bokstav, kommer ethvert normalt fjernskriversamband lett permanent ut av synkronisme så snart enkelte start- eller stopp-pulser blir forvrengt.

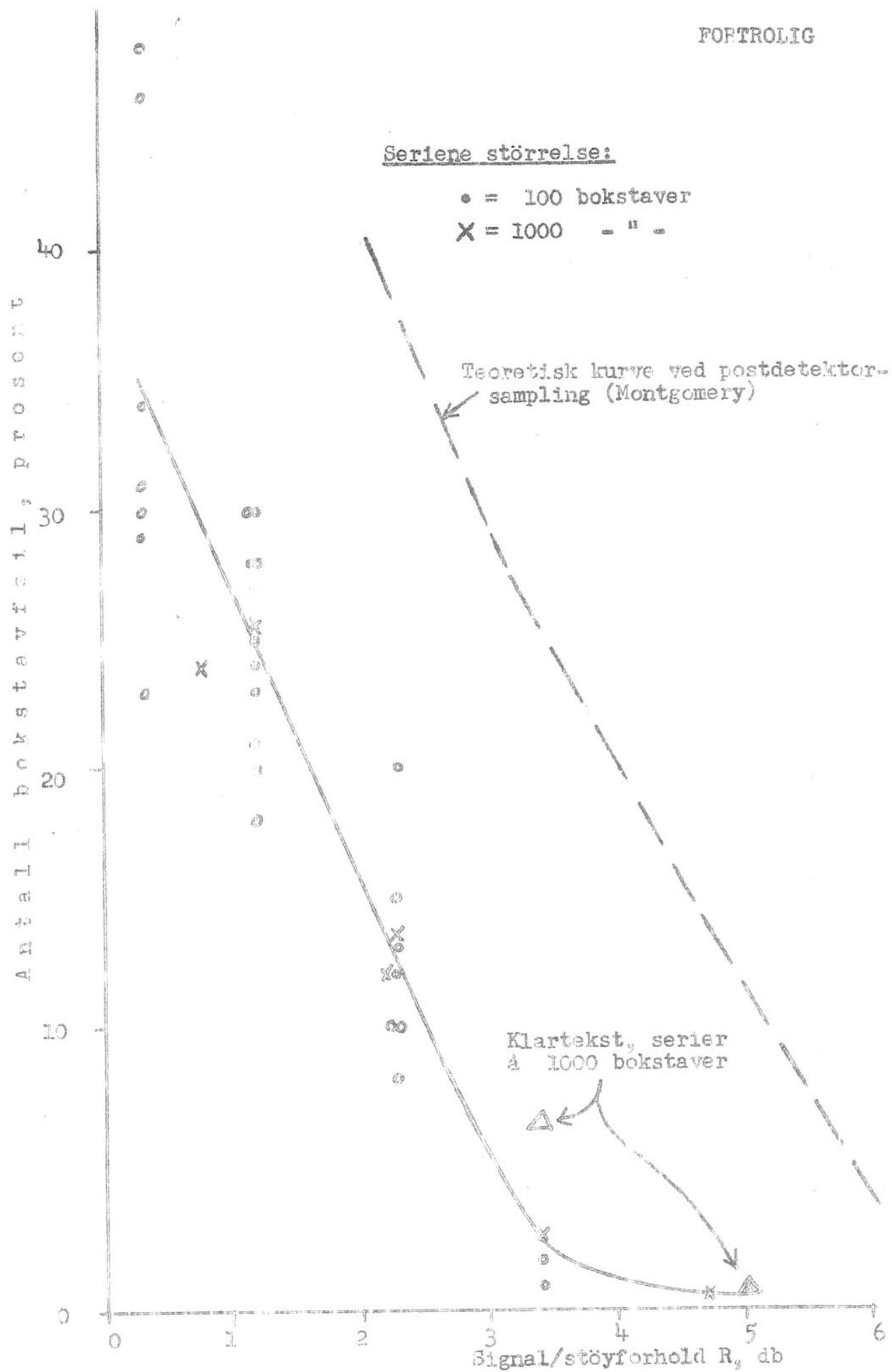
Klartektforsökene ble derfor begrenset til 2 serier á 1 000 bokstaver, med en standard prøvetekst. Resultatene er inntegnet i figuren til sammenligning. Forsøket ved $R=3,4$ db ga en feilrate på 6,4% mot 2,7% ved chiffør, og ved $R=5,0$ db var feilratene omtrent like store, ca 0,9%. Resultatet ved 3,4 db må antas å være signifikt på grunn av det relativt store antall feil, mens resultatet ved 5,0 db er mere usikkert.

Resultatene antyder, som ventet at man med et synkronsystem får en redusert sannsynlighet for feil.

Til sammenligning er i figur 3.4 inntegnet kurven for FM fra figur 1.1, som gir den teoretiske feilsannsynlighet. (Kurven er omregnet fra elementfeil til bokstavfeil). Den målte kurve ligger ca 2,5 db bedre än den teoretiske. Dette skyldes at den teoretiske kurve forutsetter sampling etter diskrimi-

Figur 3.4 Bokstavfeillfrekvens i chifferstilling

Figur 3.4 Bokstavfeillfrekvens i chifferstilling

natoren, mens man i det aktuelle tilfelle har lavpassfilttring først.

3.2 Opprettholdelse av synkronisme

Efter først å ha etablert synkronisme, ble sambandet brutt i et intervall t_s , og man konstaterte hvorvidt synkronisme var opprettholdt eller ikke. Endel resultater er gitt i figur 3.5 for det støyfrie tilfelle. Ordinatene angir antall ganger spørsmålet ble besvart med ja eller nei ved de forskjellige tider.

I tilfellene vist i figur 3.5 a-c ble benyttet en stabil tegngenerator. Ved 50 og 51 baud hastighet beholdes synkronisme over 20-25 sekunder (ca 150 bokstaver), ved 49 bd er den kritiske tid ca 20 sekunder (130 bokstaver). Toleranseområdet for maskinsendere er såvidt vites $50 \pm 1,5$ bd.

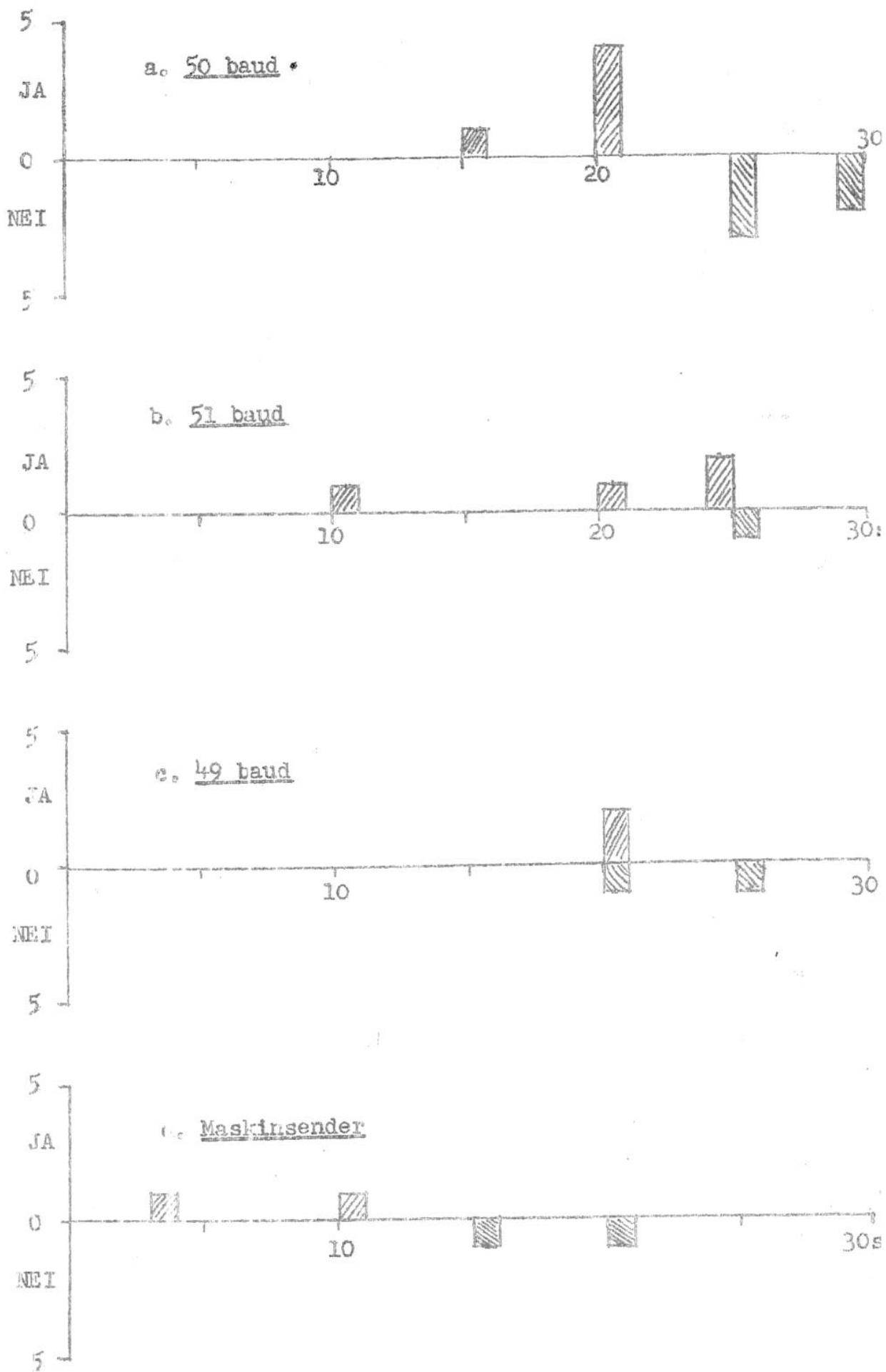
I figur 3.5 d er brukt en vanlig maskinsender. Tiden er her avtatt til mellom 10 og 15 sekunder (70 - 100 bokstaver). Når denne tid er mindre, skyldes det at maskinsendere alltid har noen pendling av hastigheten.

I figur 3.6 er vist tilsvarende resultater, men med støy i systemet før sambandet ble brutt, slik at den etablerte synkronisme var usikker før bruddet inntraff. Ved $R=2,4$ db, tilsvarende en feilrate på ca 10%, er den kritiske tid falt til mellom 5 og 10 sekunder (30 - 60 tegn). Også her synes sendehastigheten å ha liten betydning innenfor de aktuelle grenser. Maskinsenderen oppfører seg her omtrent som den stabile tegngenerator, hvilket er rimelig idet den reduserte tid må i det vesentligste skyldes usikkerheten i referansen.

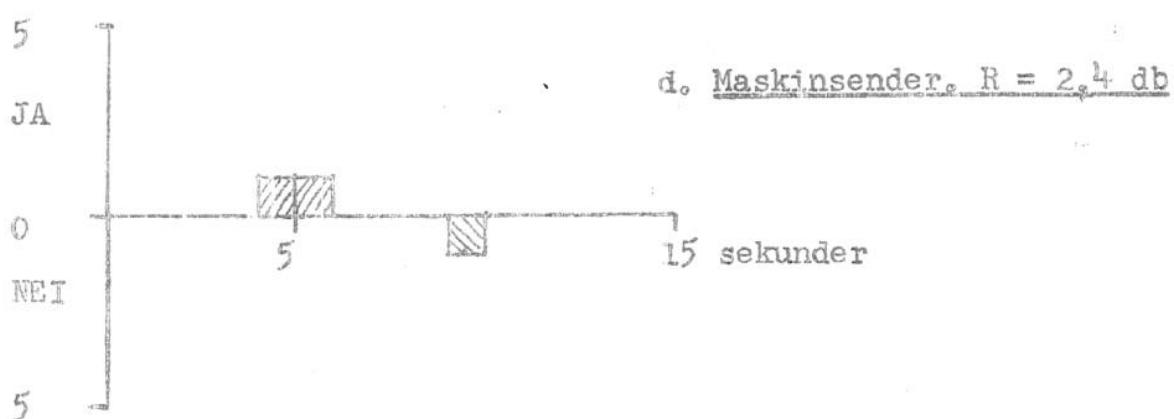
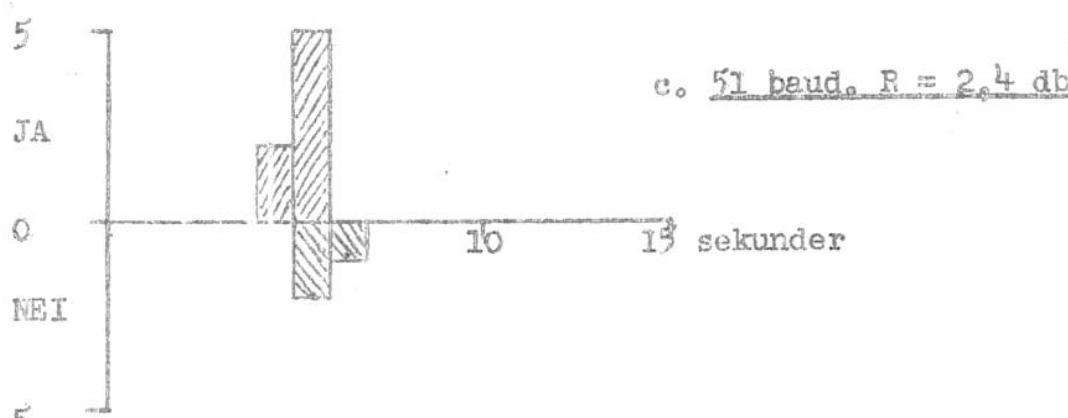
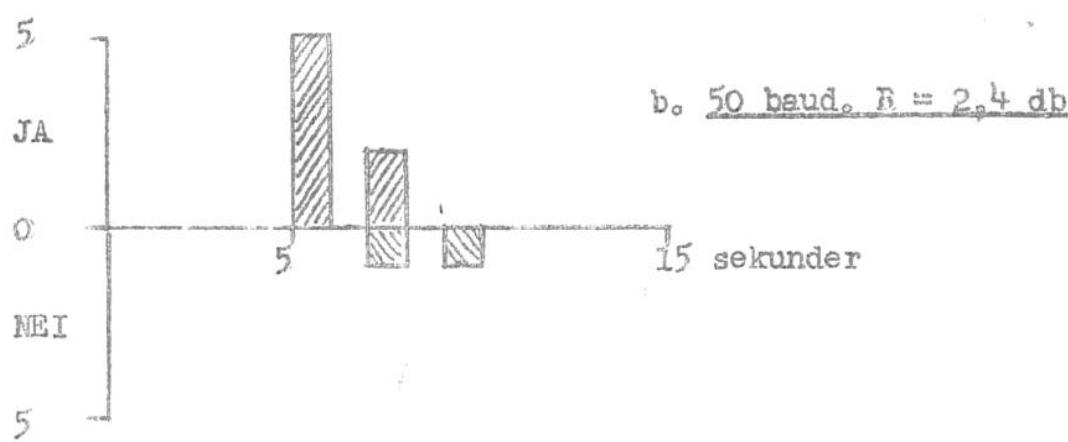
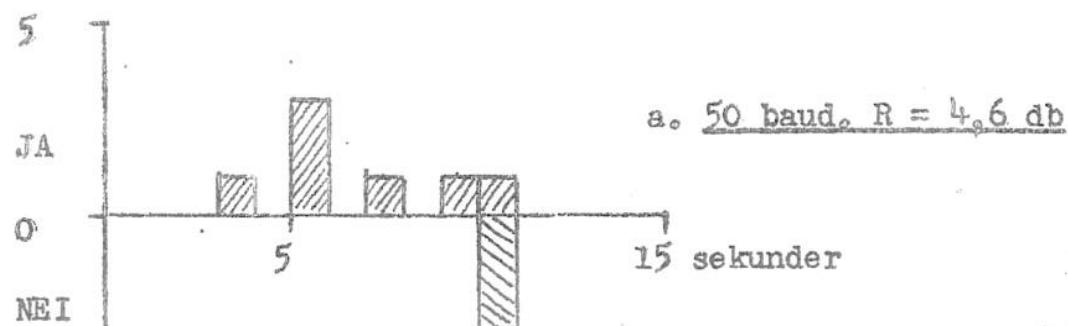
Forsökene referert i figur 3.6 er antagelig utført under vesentlig strengere betingelser enn man vil ha ved et praktisk samband, idet støyen vil komme opp når sambandet slutter, slik at referansen er etablert på forhånd.

3.3 Selvstart

Selvstart inntreffer når støyen forårsaker 5 påfølgende falske startpulser. Sannsynligheten for dette er utviklet i avsnitt 2.1.2. Det ble utført en rekke forsök hvor man ved et meget lavt signal/støyforhold plutselig fjernet signalet og målte tiden før systemet startet av støyen. Resultatene er gitt som histogram i figur 3.7.

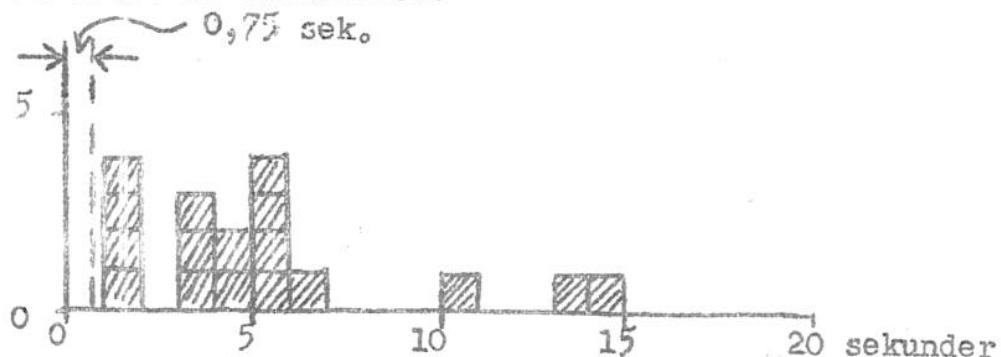
Figur 3.5 Opprettholdelse av synkronisme. Ingen støy

Figur 3.6 Opprettholdelse av synkronisme ved støy.

FORTROLIG

Der sees at i 50% av tilfellene inntrerffer starten før vel 4 sekunder. Ifølge ligning 2.4 er $t_{50}^w = 2,25$ sekunder, idet p_e i dette tilfelle er 0,5. Hertil kommer en forsinkelse på 0,75 sekunder, idet man først etter 5 bokstavlengder konstaterer at start er inntruffet.

Figur 3.7 Tid for falsk start ved ren støy.

I tillegg kommer reaksjonstiden for observatören. Resultatene må derfor sies å stemme bra med teorien.

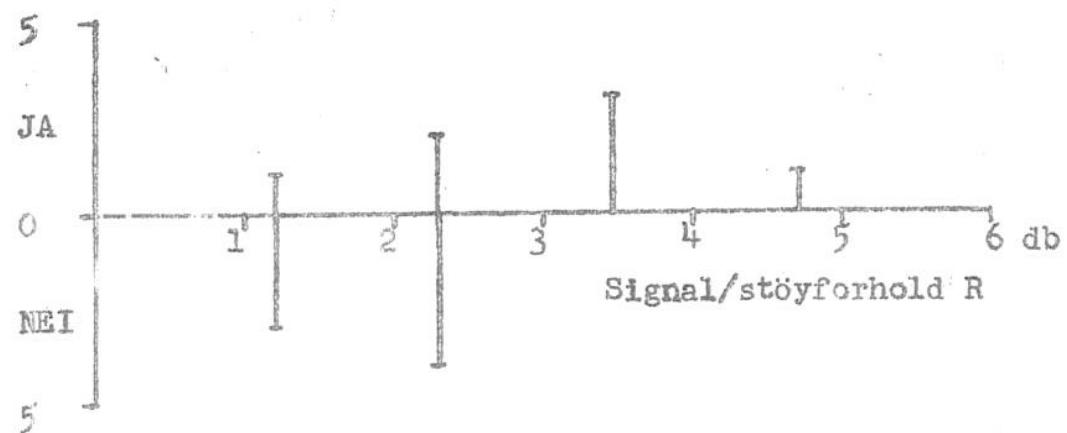
At signalet er null, tilsvarer et signal/støyforhold på 0 (-∞ db). Ved praktiske signal/støyforhold forskjellig fra null var man ikke i stand til å få falsk start.

3.4 Fusk ved normal start og stopp

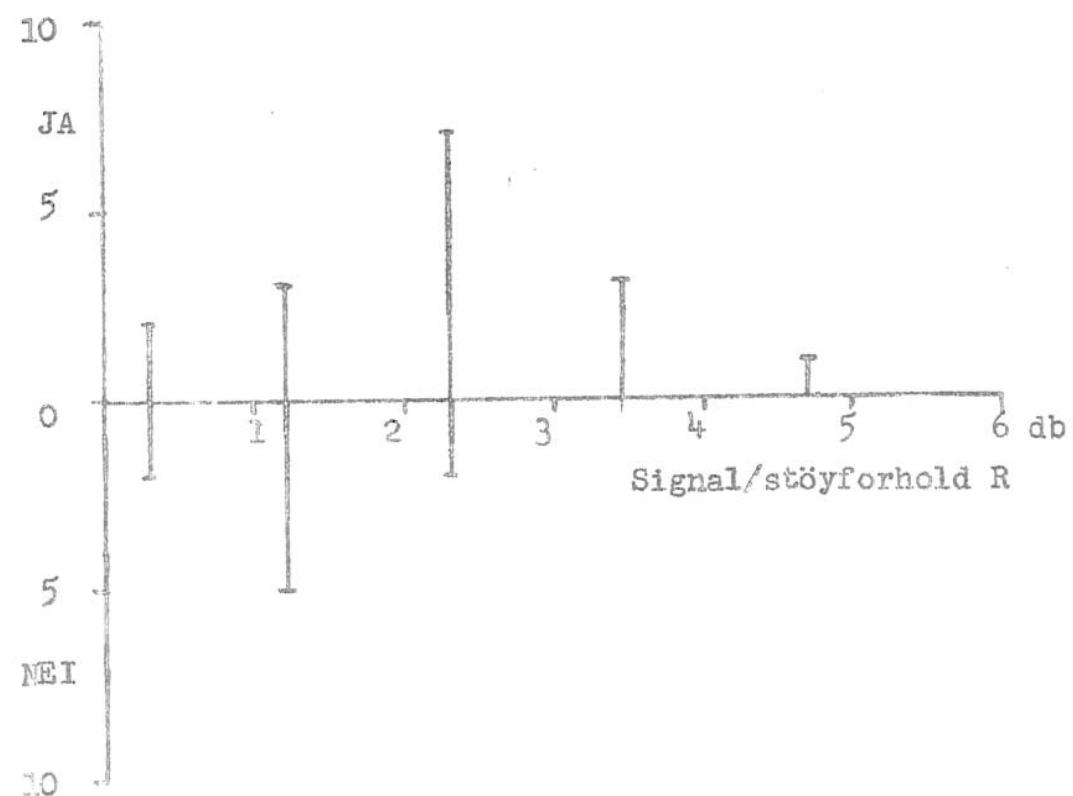
En rekke forsök ble utført for å undersøke det normale start- og stoppkriteriet ved forskjellige grader av støy. Stopp-perioden var $N= 64$ bokstaver i det forelagte utstyr. Resultatene er gitt i figur 3.8 a og b, hvor det er inntegnet hvor mange ganger systemet oppførte seg korrekt (JA) eller fusket (NEI) ved de forskjellige signal/støyforhold.

Ifølge ligning 2.1 er det 50% sjans for fusk i starten ved $p_e \approx 0,04$, svarende til en bokstavfeilrate på ca 20%. Av figur 3.4 sees at dette ligger ved et signal/støyforhold på 1,6 db. Figur 3.8 a antyder at grensen ligger ved ca 2,5 db, tilsvarende en bokstavfeilrate på ca 10%. Over 3 db synes sjansen for fusk i starten å være liten.

For fusk i stoppen synes ifølge figur 3.8 b 50% grensen å gå nær 1,2 db, ved en bokstavfeilrate på ca 25%. Ifølge ligning 2.8 er denne grensen ved omkring $p_e = 0,05$, tilsvarende en bokstavfeilrate på 23%, eller et signal/støyforhold omkring

a. Antall ganger korrekt start

b. Antall ganger korrekt stopp

Figur 3.8 Start og stopp ved forskjellige signal/støyforhold

1,4 db. Alle usikre faktorer tatt i betraktnng, må overensstemmelsen antas å være rimelig.

Korreksjonen av undersökelsene i dette avsnitt synes å være at systemet vil ha liten sannsynlighet for fusk ved start og stopp ved samband som forøvrig holder en rimelig god kvalitet for fjernskrift. Först når feilratene nærmer seg i feil pr 2 ord, begynner fusk å inntreffe ved start og stopp.

4.C KONKLUSJON

ETCRRM i synkron utførelse vil gi mindre feilskrift enn et vanlig fjernskriversystem basert på start-stop.

Sannsynligheten for at mottagerens kodestrimmel skal starte på grunn av støy i et hvileströmsystem er for alle praktiske formål null.

Mens et usynkront ETCRRM-system selv ved meget gode samband har en ikke ubetydelig sannsynlighet for å falle ut på grunn av støy under drift, er denne sannsynlighet praktisk talt lik null, selv ved slette samband dersom man bruker synkron ETCRRM.

Det synkrone system tåler relativt langvarig utfading uten å tape synkronisme, også ved et slett samband.

Ved slette samband kan kodestrimlene komme i utakt ved avslutningen av en melding. I selve startmomentet er det større sjansen for fusk ved synkront system enn ved usynkront system. Disse sannsynligheter er imidlertid først av betydning når sambandet er så slett at verdien av en melding er diskutabel.

Når startpuls uteblir, er det ved linjesamband og andre samband av samme karakter gunstig om mottagende maskin prøver å dechiffrere den resterende del av tegnet.

Ved RF-samband, hvor fadingperioden er vesentlig lengre enn en elementperiode, er det bedre om mottageren genererer mellomromstegn når startpuls uteblir.

Analysen fortsetter at der brukes slik deteksjonsmetode at sannsynligheten for at MARK går over til SPACE på grunn av støy er lik sannsynligheten for den motsatte overgang. Systemer som prinsipielt er slette og som dessuten ikke er riktig justert, er ikke tatt med i vurderingen.

Litteratur:

Montgomery, G P: A comparison of amplitude and angle modulation for narrow-band communication of binary-coded messages in fluctuation noise. Proc IRE 42, (2) 1954, 447 8 s.